

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ನಡವಳಿಗಳು

ವಿಷಯ:- 6ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ ಕೊಂಕಣ ಭಾಷೆಯನ್ನು ತೃತೀಯ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಅಳವಡಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ.

ಒದಲಾಗಿದೆ:-

- 1) ನಿದೇಶಕರು, ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕೆ ನಿದೇಶನಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು, ರವರ ದಿನಾಂಕ:21-10-2005ರ ಪತ್ರ ಸಂಖ್ಯೆ:ಪಮಾನಿ/ಕೊಂಕಣೀ ತೃಭಾಪವ1/2005-06.
- 2) ದಿನಾಂಕ:03-03-2006ರ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ:ಇಡಿ 207 ದಿಜಿಟ್ 2004.
- 3) ಆಯುಕ್ತರು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಅವರ ದಿನಾಂಕ:18-02-2006ರ ಪತ್ರ ಸಂಖ್ಯೆ:ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕೆ ಕೊಂಕಣೀ ಭಾಷೆ/2006-07.

* * *

ಪ್ರಸಾಧನ:

ಮೇಲೆ ಓದಲಾದ ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ (1)ರ ದಿನಾಂಕ: 21-10-2006ರ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಮಸ್ತಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕೊಂಕಣೆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮೂರನೇ ಐಜ್ಞಕ ಭಾಷೆ ಅಂದರೆ ತೃತೀಯ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ 6 ರಿಂದ 10ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಶಾಲೆ ಪತ್ರಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲು ಕನಾರ್ಟಕ ಕೊಂಕಣೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಅಧ್ಯತ್ಮಯಲ್ಲಿ 10 ಜನ ಸದಸ್ಯರ ಸಮಿತಿ ಪತ್ರವಸ್ತುವನ್ನು ರಚಿಸಿದೆ. ಕೊಂಕಣೆ ತೃತೀಯ ಭಾಷೆಯ ಪತ್ರವಸ್ತುವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ ಒಳಗೆ ಪತ್ರವಸ್ತುವನ್ನು ರಚಿಸಿದೆ. ಕೊಂಕಣೆ ತೃತೀಯ ಭಾಷೆಯ ಪತ್ರವಸ್ತುವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ ಒಳಗೆ ತಯಾರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಸದರಿ ಸಮಿತಿಯು ಕನಾರ್ಟಕದಲ್ಲಿ ದಾಜ್ಯ ಭಾಷೆ ಮಾತ್ರ ಆದ್ಯತ್ವ ಭಾಷೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಭಾಷೆಯ ಲಿಪಿಯನ್ನೇ ಒಳಗೆ, ಪತ್ರಮಸ್ತಕ ರಚಿಸಿ ಓದಿಸಲು ಪ್ರಸಾರವನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಅನುಮೋದಿಸುವಂತೆ ಕೋರಿದ್ದಾರೆ.

ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಭಾಷಾ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಂತೆ 1ನೇ ಹಾಗೂ 2ನೇ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನುವೂ ಕನ್ನಡ, ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು, ಹಂಡಿ, ಮರಾಠಿ, ಉದ್ಯು ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕು. ಭಾಷಾ ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತ ಮಾರ್ಧಮು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ 1ನೇ ಹಾಗೂ 2ನೇ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡದೇ ಇರುವ ಮನುವು 3ನೇ ಹಾಗೂ 4ನೇ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯ ವಿಷಯವನ್ನಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ 4ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನ್ನು ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆಂಗ್ಲ ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನ್ನು ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಈ ಹಿಂದೆ 5ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದಲೇ ಶ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ 5ನೇ ತರಗತಿಯನ್ನು ಕರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ ಹಂತಕ್ಕೆ ಸೇರ್ವಡಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಮತ್ತಳು 6ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. 6ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡ, ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಹಿಂದಿ, ಮರಾಠಿ, ಉದ್ಯುಕ್ತ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮತ್ತು ಅರೇಬಿಕ್ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಶ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಕಿಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ. 6ನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಗುವು ಒಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ 40 ನಿಮಿಷಗಳ 7 ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ (ಪೀರಿಯಡ್) ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆಯನ್ನು 5 ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ 4 ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ತೃತೀಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಈಗ 6ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ 10ನೇ ತರಗತಿಗಳವರೆಗೆ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಹ ಶೈಕ್ಷಿತ್ಯ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಅಳವಡಿಸುವ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ಉಡುಪಿ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದೆ. ಮತ್ತು 1ನೇ ಹಾಗೂ 2ನೇ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಅಥವಾ ಶೈಕ್ಷಿತ್ಯ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಶೈಕ್ಷಿತ್ಯ ಭಾಷೆ ಕೊಂಕಣಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಲು ಸುಲಭವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲು ಕನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯವರು ಬೇಡಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಸದರಿ ಅಕಾಡೆಮಿಯವರು ನಡೆಸಿರುವ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ 102 ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ 665 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೊಂಕಣಿಯನ್ನು ಶೈಕ್ಷಿತ್ಯ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಮಂಗಳೂರಿನ ಸೇಂಟ್ ಅಲೋಚಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜಿನವರು ಈಗಾಗಲೇ ಪದವಿ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯ ಮೂಲಕ ಕೊಂಕಣಿಯನ್ನು ಬಿಜ್ಞಿಕೆ ವಿಷಯವನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ಕಾಲೇಜಿನವರು ಕೊಂಕಣಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತ್ಮಕೋತ್ತರ ಡಿಮ್ಲೋಮೋ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ತ್ರೈಮು ಸಂಖ್ಯೆ (2)ರಲ್ಲಿನ ದಿನಾಂಕ: 03-03-2006ರ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಪರ್ಯಾಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ 6ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ 10ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಶೈಕ್ಷಿತ್ಯ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯ ಮೂಲಕ ಕೊಂಕಣಿಯನ್ನು ಬಿಜ್ಞಿಕೆ ವಿಷಯವನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ಕಾಲೇಜಿನವರು ಕೊಂಕಣಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತ್ಮಕೋತ್ತರ ಡಿಮ್ಲೋಮೋ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

- 1) ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಶೈಕ್ಷಿತ್ಯ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ 6ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ 10ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಅಳವಡಿಸಿದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಉಡುಪಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 400 ಶಾಲೆಗಳ ಅಂದಾಜು 5000 ಮತ್ತು ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಶೈಕ್ಷಿತ್ಯ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಯಲು ಇಚ್ಛಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.
- 2) ಪರ್ಯಾಯ ಸ್ವರ್ತಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ಸಾದರಪಡಿಸಿದ ಪರ್ಯಾಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಯಾವುದೇ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನರೂಪವಿಲ್ಲದೆ ಅನುಮೋದಿಸಲು ಕಾರ್ಯವಡಿಸಿದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದೆ.
- 3) ಪ್ರಸ್ತುತ ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿಯು ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದ್ದು, ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡವಾದ್ದರಿಂದ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಶೈಕ್ಷಿತ್ಯ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಭೋದಿಸಲು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಬಹುದಂದು ಹಾಗು ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಬಯಸುವವರಿಗೆ ಈ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಬಳಸಲು ಸಹ ಅನುಮತಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- 4) ಕರಾವಳಿ ಕನಾಟಕದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಿಕ್ಷಕರು ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೆಚ್ಚವಾಗದಂತೆ, ಅಲ್ಲಿನ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಿಕ್ಷಕರು ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಭೋದಿಸಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಲು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- 5) ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅನುಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿನ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಶೈಕ್ಷಿತ್ಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಭೋದಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದ್ದು, ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಯು ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ 8ನೇ

ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವದರಿಂದ ತೃತೀಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಒತ್ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವಂತ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಮುಂದೆ ಬರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತೃತೀಯ ಭಾಷೆ ಕೊಂಕಣಿಯನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು. ಮಾಡಿದೆ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಶ್ರೀಭಾಷೆ ಸೂತ್ರವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಭಾಷೆ ನೀತಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಅಡೆತಡೆ ಆಗಬಾರದೆಂದು ಕಾರ್ಯಪಡೆಯು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ತ್ರೈಮು ಸಂಖ್ಯೆ (3)ರ ದಿನಾಂಕ: 18-12-2006ರ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ಆಯುಕ್ತರು ಕಾರ್ಯಪಡೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸೂತ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಬಹುದೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಒಟ್ಟಿದೆ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಆದೇಶಿಸಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ: ಇಡೀ 207 ಡಿಜಿಟ್ 2004, ಬೆಂಗಳೂರು, ದಿನಾಂಕ: 13-03-2007.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ 6ನೇ ತರಗತಿಯಿಂಧಿ 10ನೇ ತರಗತಿಯವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಬಯಸುವವರಿಗೆ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಒತ್ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವಂತ ಇಚ್ಛೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಮುಂದೆ ಬರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ತೃತೀಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿ 2007-08ನೇ ಶಿಕ್ಷಣ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲು ಆದೇಶಿಸಿದೆ.

ಕನಾರ್ಟಿಕ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರ
ಮತ್ತು ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ,

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರ
(ಕ್ರಿ. 13) ೨೦೦೭

ಸರ್ಕಾರದ ಅಧೀನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ಸೇವೆಗಳು (1-2).

ಇವರಿಗೆ:-

ಸಂಕೆಲನಕಾರರು, ಕನಾರ್ಟಿಕ ರಾಜ್ಯಪತ್ರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಇವರಿಗೆ ಮುಂದಿನ ಸಂಬಿಳಿತ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಮತ್ತು 500 (ಇನ್ನೂರು) ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ ಸೇವೆಗಳು-2 ಶಾಖೆಗೆ ಮಾರ್ಪಡಿಸಲು ಕೋರಿದೆ.

ಪ್ರತಿಗಳು:

- 1) ಆಯುಕ್ತರು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-1.
- 2) ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪರ್ಯಾಮುಸ್ತಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ನಂ. 4, 100 ಅಡಿ ರಿಂಗ್ ರಸ್ಟ್, ಮೊಸಕೆರೆ ಹಳ್ಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು-560 085..
- 3) ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕನಾರ್ಟಿಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಮಂಗಳೂರು-3.
- 4) ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ಶಾಖೆ (ಉಲ್ಲೇಖ: ಟಿಪ್ಪಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ: 91:2007)
- 5) ಶಾಖಾ ರಚ್ಚಿ ಕಡತ/ಹಂಚಿಕೆ ಪ್ರತಿ.